

SLOVENSKI NAROD.

uhaja vsak dan zvečer, imitirajo nedelje in praznike, ter valja po pošti prejema. Za avstro-uhaja vsak dan zvečer, imitirajo nedelje in praznike, ter valja po pošti prejema. Za avstro-uhaja vsak dan zvečer, imitirajo nedelje in praznike, ter valja po pošti prejema. Za avstro-

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Izgled Čehov.

V nedeljo zjutraj so češkemu narodu naznanili njegovi listi važno politično vest, da so namreč Mladočehi, Staročehi in češki agrarji sklenili med seboj politično zvezo v svrhu skupnega in solidarnega postopanja v narodnih zadevah.

Med temi tremi strankami, ki so se zdaj zedinile na skupno postopanje, obstoje velika programatična nasprotja. Mladočehi so svobodomiselnih in odločni nasprotniki klerikalizma, Staročehi so konservativni in klerikalni in agrarji so tudi precej klerikalni. Mladočehi so demokratje, Staročehi pa so od nekdanj veliki odvisnosti od konservativnega plemstva in da je agrarno stranko ravno to plemstvo poklicalo v življenje, je davno znano. Mladočehi so v gospodarskem oziru v prvi vrsti naklonjeni industrijalizmu, Staročehi in agrarji pa se v nemajhnem predvsem za kmetijske koristi. Kakor se vidi, je med temi strankami dosti nasprotij in morda še večjih, kakor med napredno in med klerikalno stranko na Slovenskem, a vzlic temu so se te tri stranke zedinile na skupno postopanje v svrhu realiziranja tistih čistonarodnih zahtev, ki so vsem trem strankam skupne. Seveda ohranijo vse tri stranke svojo posebno organizacijo, svojo samostojnost in tudi popolno svobodo v vseh zadevah, katerih ne obsega dogovorjeni skupni program.

Vsled tega pakta rečenih treh strank, so se koncentrirale moči češkega naroda in uresničenje vsem strankam skupnih zahtev in da postane to velikega pomena v prihodnjem zasedanju državnega zbora, o tem ni dvoma.

Vzpričo tega dejstva se vsiljuje vsakomur vprašanje: Kaj bi ne bilo kaj takega mogoče tudi pri nas Slovencih? Gotovo je mogoče, ali dosegle se ne bode, ker tega klerikalci nečejo.

Nar.-napredna stranka je vedno stala na stališču, da je vzlic vsem strankarskim nasprotjem mogoče in

potrebno skupno delovanje v vseh narodnih zadevah. In po tem prepričanju se je tudi vedno ravnala, ne samo v državnem zboru, nego tudi v deželnem zboru kranjskem. Le pomislimo, koliko važnih narodnih akcij je v deželnem zboru — dokler je mogel delati — sprožila narodno napredna stranka, kakor na pr. akcijo glede vseučilišča, glede ljubljanske realke, glede ravnopravnosti pri uradih, glede slovenskega pouka na višjih gimnazijah, glede preganjanja slovenskih visokošolcev v Gradcu in na Dunaju itd. itd. Vse te zadeve je sprožila narodno-napredna stranka in je vselej povabila klerikalce na sodelovanje ter jim svoje predloge dajala v podpis. In istotako je bilo tudi v državnem zboru. Celotno žrtve je doprinesla narodno napredna stranka, samo da se je kaka važna narod. akcija skupno uprizorila. Opozarjamo samo na nujni predlog zastran vseučilišča. Klerikalci so se takrat postavili na stališče: če ne bo Šusteršič predloga utemeljeval, pa sploh ne bo skupne akcije. In narodno napredna stranka je res odnehala, kakor že tolikrat poprej, a če tisti predlog ni rodil prav nobenega vspeha, je tega kriv dr. Šusteršič, ki je takrat zlorabil vseučiliško vprašanje za svojo osebno rehabilitacijo, kakor je to vprašanje sedaj zlorabil v deželnem zboru za svojo obstrukcijo.

Še več! Ko so bile končane državnozbornske volitve, je narodno-napredna stranka, pozabivši vse drugo, sprožila celo predlog, naj se v drž. zboru ustanovi skupen jugoslovanski klub, dasi je vedela, da si s tem veže roke in da bo v tem skupnem klubu vedno majorizirana. A bilo ji je za občno korist slovenstva in zato je stavila ta predlog. V zgodovini politični ga morda ni slučaj take nesebičnosti, takega podrejanja strankarskih interesov pod skupno korist, kakor je ta slučaj, in če je zgodovina pravična, mora to z zlatimi črkami zapisati v svojo knjigo. A klerikalci? Ti so s ciničnim posmehom in z brezstidnostjo, ki jo premore samo rimski klerikalizem, odklonili to brez-

primerno ponudbo narodno napredne rodoljubnosti, odklonili skupen klub in članom svojega kluba celo prepovedali podpisovati interpelacije na prednih tovariših, tudi še so te interpelacije strogo narodnega značaja.

Zdaj pa naj čitatelji primerjajo to prakso klerikalne stranke s teorijo, ki jo oznanja zadnji čas njeno lažljivo glasilo, in spoznali bodo sleparstvo te črne klike.

O skupnem postopanju po češkem izgledu neče »Slovenec« ničesar vedeti, saj bi tako skupno postopanje koristilo samo slovenstvu, ne pa klerikalni stranki. In klerikalcem je za njih stranko in samo za njih stranko in za drugega nič.

Kadar se zasluče javna diskusija na vprašanje o skupnem delovanju v narodnih stvareh, vselej se skrijejo klerikalci za takomenovano slovensko-nemško zvezo v deželnem zboru. To proglašajo za vrhunec politične nemoralnosti, dasi je tako nedolžna, da nedolžnejša ne more biti. In to ponavljajo in pogrevajo vsak dan in se čisto nič ne menijo, da so njihovi klerikalni bratci na Goriškem zvezani z Lahji proti slovenskim liberalcem, da so na Koroškem hoteli slovensko stranko kar potopiti v nemški klerikalni stranki in da se štajerski slovenski klerikalci niso čisto nič branili sprejeti mandat deželnega odbornika iz rok protiklerikalnih nemških bauerbündlerjev. Tem pa ni ne en nemški list očital, da so izdali svoj narod, ko so pomagali Slovencu Robiču v deželni odbor in onemogočili zmago nemškega kandidata.

Zveza z Nemci ne veže narodno-napredne stanke v narodnem oziru čisto nič in je ni nikdar vezala. Zato pa bi bile skupne akcije vzlic tej zvezi prav lahko mogoče, če bi jih klerikalci sploh hoteli. Kaj pa približuje nasprotne si stranke bolj, kakor skupne akcije? Ko bi bilo klerikalcem za narodno stvar in ne le za zmago njihove stranke nad naprednjaki, bi morali take skupne akcije še iskati.

Sicer pa naj bodo klerikalci prepričani, da tudi v slučaju, če se danes ali jutri zveza naprednjakov z Nemci razbije, to klerikalizmu ne bo čisto nič koristilo. Mi smo in ostanemo neizprosni sovražniki tistega največjega sleparstva na svetu, ki se imenuje rimski klerikalizem in kakor hitro bi v deželnem zboru prišlo kako klerikalno vprašanje na vrsto, bi tudi brez zveze slovenski in nemški liberalci nastopili proti njemu in je podrli. Zato pa so prazne vse nade, ki jih goje klerikalci za slučaj, da preneha slovensko-nemška zveza.

Iz povedanega je razvidno, da bi bilo v kolikor se tiče naše stranke, prav lahko po češkem vzgledu ustvariti pogoje za skupno delo v narodnih zadevah, razvidno je pa tudi iz tega, po čigavi krivdi ni misliti na to. Mi smo za skupno postopanje v narodnih stvareh, v vseh drugih pa ostanemo, kakor smo bili.

Deželni zbori.

Seje dne 7. novembra.

Štajerski deželni zbor. Predloženi so bili predlogi posl. Hagenhoferja, naj se na sladkor, ki se uvaža na Ogrsko naloži 3-5 K prehodne pristojbine; o podaljšanju železnice od Kirchberga na Avstrijskem v Marjino Celje in Gusswerk; predlog posl. bar. Rokitskega o zabranitvi nakupovanja kmečkih posestev. O tem predlogu se je razvila daljša debata. Vse peticije so se sprejele en bloc. Na predlog posl. Hagenhoferja se zvišajo dnevne plače deželnim pomožnim uradnikom tako, da dobe prva tri do štiri leta po 3 K, od petega do osmega leta 4 K, z devetimi službenimi leti pa 4 K 50. Vsled povodnji in toče prizadetim okrajem se je dovolilo 50.000 K. Med temi so tudi prebivalci ob Dravi v ptujskem in ormožkem okraju (predlagal dr. Jurtela) in vsled toče prizadeti v šentlariškem okraju (predlagala Roškar in Robič). Ob enem se deželnemu odboru naroči, obrniti se za pomoč na državo in na namestnika, ki razpolaga

s pomožnim zakladom. Posl. dr. Hrašovec je interpeliral namestnika zaradi pristranskega postopanja ravnatelja meščanske dekliške šole v Celju, ki je zavrnil neki učenki ubožno spričevalo, ker je bilo spisano slovenski. Graškima gledališčema se je dovolila podpora 20.000 K, deželnemu čebelarstvu društvu pa 500 K. Med sejo se je dvakrat konstatirala nesklepnost ter so morali služabniki iskati in dovajati poslance v zbornico. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Koroški deželni zbor. Posl. Winkler je predlagal zakonski načrt o zboljšanju preskrbe zapuščenih in osirotelih otrok. Posl. Orasch je predlagal sledečo resolucijo: 1. Deželni zbor se zavaruje izrecno zoper dovolitev vsakojakih gospodarskih, političnih ali vojaških koncesij Ogrski. 2. Vlada se nujno poziva, priskrbeti takoj vse potrebno za gospodarsko in politično ločitev od Ogrske, v prvi vrsti naj se sestavi samostojni carinski tarif. K tej točki je govorilo več poslancev ter je bila končno resolucija sprejeta. Po rešitvi nekaterih lokalnih zadev se je deželni zbor zaključil s klici na cesarja.

Moravski deželni zbor se je tudi zaključil. Odslek za volilno reformo se je proglasil permanentnim.

Istrski deželni zbor je sprejel zakonski načrt, s katerim se modifikuje pobiranje deželne pristojbine od paja. Nujni predlog posl. Spinčiča, naj se odpravi šolnina, je bil z večino sprejet. Nadalje se je sklenilo, dograditi cesto Čres—Lošinj. Računski zaključek deželnega zaklada je bil po večurni debati sprejet.

Dalmatinski deželni zbor. Namestnik baron Handel je razpravljal o vprašanju, naj bi država prevzela stroške ljudskih šol. Rekel je, da so vse vesti o ustanovitvi nemške gimnazije v Zadru izmišljene in vsaka tozadevna agitacija breuspešna. Posl. Perić je zahteval pospeševanje domače industrije. Posl. Vuković (Srb) in Ziliotto (Italijan) sta izjavila v imenu svojih strank, da bodeta glasovala proti proračunu, ker se njihove narodnostne želje ne vpoštevajo. Oba sta tudi dokazovala, da grozi Dalmaciji germani-

LISTEK.

Črtice.

Spisala Zofka Jelovškova.

Glasek.

Nekdo trka na vrata.

Tik, tik! Tik, tik! Plaho, kakor ptica.

Odprem. Majhno dekletce se stisne boječe v sobo. Vsa modra je v obraz od mraza; ročice ima zavite v predpasnik; tenka oblekica je stara in raztrgana.

— Kaj hočeš?

Ničesar ne odgovori, odkašlja se parkrat in zapeje potem s svojim hripavim, raztrganim glasom:

„So pasli pastirci,
tam trije, tam štirje,
so čuli pri čredi
okrog polnoči ...“

Poslušam jo. Glasovi so trdi, ostrji, neusmiljeni — zagrebejo se v dušo, kakor da imajo kremplje. Izkričati hočem:

»Nikar ne poj! Nikar ne poj!«

In vendar poslušam. Molčim in polušam.

Po ljubeznjivi, pobožni pesmici pride okrogla, razposajena zdravica. Glasek je še bolj boren, še bolj žalosten in slab. Piskajoč se trgajo glasovi iz malih prsi.

»Tiho bodi! Tiho bodi!« ji pravim.

Dete zatrepeta in obmolkne. Prestašilo se je sirota, ko je vse plašno in zbegano.

»Kdo ti je rekel, da pojdi pet?«

»Mati.«

»In oče?«

»Nimamo jih.«

»In sestre, bratje?«

»Same sva z mamo, pa so bolni, pravijo ...«

Ogrejem jo malo, potem odide.

Koliko je staro, siromače, — morda pet, morda sedem let. In hodi okrog od vrat do vrat in poje za miloščino.

Ubogi, hripavi, slabi glasek še vedno poje v moji sobi, pod večer, kadar je pusto in mraz. In meni je bridko v srcu, neizrečeno bridko.

Reveži smo mi vsi v tem trdem življenju.

Tudi ljubezen.

Bolna je bila. Ležala je v siromasni, zapuščeni kamri.

Vrata v hišo so bila odprta in koklja je prišla iz veže s svojimi piščeti. Stotine muh je posedalo po mizi, kjer je ležalo še nekaj drobtin črne kruha. Po dvorišču so rili prašiči, od hleva sem se je slišalo jokanje otroka. Surov moški glas je zmerjal med vse.

Kmalu na to je stopil mož v kamro. Ohlekel se je bil v nedeljsko obleko in v roki je držal bič.

— Kaj res greš? — ga je vprašala žena žalostno.

— Seveda grem. Tri krona! V zapečku jih ne bom zaslužil. Še Bog, da jih! —

— Ali meni je slabo, ostani raje doma! —

— Ne morem! — je rekel in odhajal. Na pragu se je še enkrat na kratko obrnil. — Pa z Bogom! Bo že bolje! —

Par trenutkov potem je že pokal z bičem na dvorišču in takoj na to je oddrdal voz po cesti.

Njegov okraz je bil, kakor na-

vadno, resen in miren. Vaškega trgovca je peljal v mesto. A ta še ni bil pripravljen. Njegova žena je dala med tem vozniku skudelico kavé in zemljo. Trenotek si je ogledal oboje. Sline so se mu pocedile. Pravzaprav je bil še zelo lačen in gosposki zajutrk bi mu šel res imenitno v tek. Oči so se mu zasvetile in pokrižal se je.

Nakrat pa se je premislil, poklical prvega paglavca, ki so stali na vasi, dal mu kavo in zemljo in mu zapovedal na kratko:

— Moji ženi nesi! Bolna je! —

— In ne razli! — je še zakričal nad fantičem in popravil konju vajeti.

Vodnjak.

Na dvorišču je vodnjak. Širok je, obzidan z nizkim, starim zidom in pokrit z leseno, preperelo, luknjičasto streho. Voda, ki se vleče s črno, zelenkasto golido na zarjaveeli verigi, je čista kakor kristal.

Včasih, kadar nimam dela, sedim na nizkem obzidju in gledam doli. Na glatkem, mirnem, črnem zrcalu

ležijo široki odsevi, modri, svetli madeži, včasih, kadar sije solnce skozi špranjasto streho, goreče, rumeno zlato.

Gledam doli v vodo in sanjam. In nekoč mi pride misel: »Kako globok je pač ta vodnjak? In Bog ve, kaj je vse doli na dnu?«

Spustim golido, globoko, zelo globoko. Ali ko jo privlečem nazaj, je voda, kakor ribje oko in mrzla kakor led. Dobra, imenitna voda!

Ali meni ne da miru. Zopet spustim golido, globoko, kolikor je veriga dolga. Potem vlečem verigo zgoraj sem in tja. Kaj je vse tam doli na dnu? Morda bel jajčast kremen, čudno, lepo, izlizano kamenje, dolga, fina, podvodna trava, tenka zelena, kakor vilini lasje. Dolgo, dolgo navijam verigo, vrtim, vlečem. Golida je tako čudno težka. Veriga škriplje, cvili. Zdaj je golida zgoraj. Z roko pograbim notri. Blato, blato, nič, samo blato! Niti majhnega, belega, jajčastega kremenca, niti čudnih kristalov, niti lepih kamenčkov, niti finih, dolgih vilinih las. Blato! Pri-pognem se in pogledam doli v vodo.

zacija. Po daljši debati sta bila proračuna dež. šolskih zakladov za leto 1903 in 1904 sprejeta. Koncem seje je imel posl. dr. Trumbić političen govor. Razpravljaj je o škodljivi železniški in ponesrečeni gospodarski politiki v Dalmaciji. Omenjajoč vladnega prizadevanja za upeljavo nemščine za uradni jezik, je rekel, da je v Dalmaciji italijansko bolj upravičena kot nemščina. Ostro je napadel ministrskega predsednika, ki je preprečil, da ni bila dalmatinska deputacija sprejeta pri cesarju. Končno je napadel tudi dualizem, ki tlačí nemške narode.

Zedinjenje čeških strank.

V soboto so izdali izvršilni odbor mladočeške staročeške in agrarne stranke oklic na češki narod, v katerem javljajo, da so se te stranke na podlagi češkega državnopravnega in narodnega programa združile k skupnemu, edinstvenemu postopanju povodim sklicanja državnega zbora. V oklecu se pravi nadalje: »Češki narod se nahaja v resni nevarnosti, ker se njegov napredek zavira v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru vsled nasilnosti s strani nemške manjšine. Boj, da li ima premoč in nadvlado samo eden narod, ali da se izvrši ravnopravnost vseh narodov, se mora izvajati. V tako važnem trenutku hočemo mi zopet doseči edinstvo v češkem taboru in navdati malodušne bojne vrste z novim navdušenjem, z življenjem in z novo močjo. Zato kličemo vse Čeha pod skupni prapor v boj za pravice dežele in naroda, k odločnemu odporu proti nasilstvu in krivici. Celokupni češki narod se naj zedini v močno enotno falango, kateri bo podlegla krivica in ob katere moči bosta izvojevali zmago pravica in pravičnosti».

V programu, za katerega so se zedinile vse tri stranke, se zahteva, da se država preustroji v federativnem smislu, da se vsepovsodi izvede popolna ravnopravnost, da se ugotovi vsem kulturnim potrebam, zlasti da se osnuje češko vseučilišče na Moravskem in da se ustanovi dovoljno število čeških srednjih, strokovnih in ljudskih šol, posebno v Šleziji, na Dunaju in na ostalem Nižjem Avstrijskem, da se zagotovi varstvo narodnim manjšinam in da se izvede pravična volilna reforma.

V programu se nadalje tirja, da se naj v armadi primerno vpoštevata in rabi polkovni jezik, da se naj uvede v vojaška učilišča in vzgojevališča češčina in da se naj češki jezik vpoštevata pri kontrolnih shodih, kakor tudi, da naj se ga vojaške oblasti poslužujejo v dopisovanju s češkimi uradi in s češkimi strankami.

V taktičnem oziru bodo razirane stranke z vso energijo stremile za tem, da se čimprej odstran na pro-

tipostavnem vetu nemških strank temelječi krivični vladni sistem in se bodo v to svrhu posluževale najostrejših parlamentarnih sredstev.

Na čelu te organizacije stoji skupni izvršilni odbor, obstoječ iz pripadnikov vseh treh združenih strank, ki se ima posvetovati in sklepati o vseh zadevah. — Ta fuzija čeških strank je vse politične kroge silno presenetila. Vedelo se je sicer, da se v tem oziru vrše pogajanja, ker pa o uspehu teh ni prišlo ničesar v javnost, se je splošno sodilo, da so se dotični dogovori razbili. Zlasti živo je presenečena vlada, ki je že s popolno gotovostjo računala s tem, da ne bodo Čehi pri prihodnjem zasedanju državnega zbora postopali enotno, kar bi seveda zanj bilo velikega pomena. Ta njen up je sedaj splaval po vodi. Močni in jaki, kakor kdaj prej, bodo Čehi letos stopili v državno zbornico.

Politične vesti.

— Ministrski svet se je vršil v soboto ter določil prihodnje zasedanje državnega zbora.

— Delegacije se sklicujejo po najnovejših zatrdilih dne 15. decembra. Vojna uprava baje tudi letos skrbí svoje zahteve na najpotrebnejše stvari.

— Položaj na Ogrskem. Danes se vrši odločilna konferenca Kossuthove neodvisne stranke. Ljudska stranka je sklenila, da se bo ravnala po neodvisni stranki. Na ta način je skoraj gotovo, da se obstrukcija ne obnovi več. Proti Tiszi se hoče bojevati le Szekerdényjeva frakcija. Kočljiva točka bo vsekakor debata o armadnem povelju iz Chlopyja. Ako se tudi ta opasnost srečno prebrede, je pričakovati, da pride na dnevni red v zbornici najpozneje v dveh mesecih indemnitetna in rekrutna predloga. Novi brambovski minister — general Nyiri je že naročil velikim županstvom, naj imajo vse pripravljeno za glavne nabore, ki se vrše med 23. novembrom in 23. decembrom.

— V ogrskem drž. zboru je izjavil posl. Kossuth v debati o vladnem programu, da se bo njegova stranka tudi nadalje bojevala za odpravo nagodbenih zakonov in za neodvisnost in samostojnost Ogrske.

— Srbska vojna uprava se pogaja za nakup tistih 8000 Mauserjevih pušk s 1½ milijonom patron, ki jih je pobrala Amerika v vojni s Španijo leta 1898.

— Dogodki na Balkanu. Poslanika Avstro-Ogrske in Rusije sta izjavila turški vladi, da njen odgovor na drugo reformno noto ni zadosten, ter sta zahtevala nov jasn odgovor v določenem času.

— Sporazumljenje Vatikana s Kvirinalom. Iz vatiških, dobro poučenih krogov se po-

roča, da je papež v zadnjem času že večkrat odkrito izjavil, da nujno želi sporazumjenja z Italijo. Glavni povod za to je baje podivjanost italijanske mladine, ki izvira po papeževem mnenju iz tega, ker ni v državnih ljudskih šolah verskega pouka. Pij X. upa, da bi cerkev, ako bi se pomirila z Italijo, pridobila velik vpliv na vse javne zadeve na Italijanskem, zlasti pa še na šole. Papež je baje za spravo s Kvirinalom na vsak način, samo eden pogoj stavi, da napravi prvi korak k sporazumljenju italijanska vlada.

— Anarhistično zaroto so razkrili v Barceloni. Zarotniki so hoteli vreči dinamitne bombe v generalni kapitanat in v prefekturo. V stanovanju zarotnikov so našli mnogo razstreliva in anarhističnih spisov.

— Med Rusijo in Kitajsko so razmere čimdalje bolj napete. Veliki svet v Pekingu je pozval brzojavno vse podkralje in guvernerje, naj zbirajo denar in vojake, ker se diplomatske vezi z Rusijo prekinajo.

— Nova država v Ameriki. Pokrajina Panama, skozi katero bo šel prihodnji kanal, se je dne 2. t. m. izločila od republike Kolumbije ter proglasila svoje neodvisnost. Zaprtila je že tudi Zedinjene države za priznanje nove vlade. Predsednik Roosevelt je sporočil svojo željo, naj bi se to vprašanje med obema državama mirno rešilo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani. 9. novembra.

— **Konec deželnozbornemu zasedanju.** Sobotni »Slovenec« naređi na čitatelja prav žalosten vtis. Na tretji strani se »Slovenec« nekako norca dela iz našega poročila, da je konec zasedanju deželnega zbora, na sedmi strani pa mora sam priobčiti isto vest. Kaj smo mar mi krivi, da ima »Slovenec« tako slabe poročevalce, da šele v soboto popoldne izve, kar smo mi že v petek opoldne vedeli. Kaj smo mar mi krivi, da izve »Slovenec« tako važne odločbe šele potem, ko je dobil deželni glavar uradno obvestilo? Sicer pa čisto nič ne prikrivamo, da nas zaključenje deželnega zbora veseli. Veseli nas, ker je s tem narejen konec brezvestnemu zapravljanju deželnega denarja. Dežela nima toliko sredstev, da bi za klerikalne burke mogla razmetati tisočake. Klerikalna obstrukcija je trajala šest tednov in je stala deželo nad 25000 K. Koliko dobrega bi se lahko storilo s tem denarjem, ki se je moral izdati za burke dr. Šusteršiča in njegovih pajdašev. Zaključenje deželnega zbora nas veseli tudi iz ozirov na javno moralo. Ali si more kdo predstavljati škandaloznejšega pohujšanja, kakor izvira od tega, da se ljudje, ki hočejo veljati za izobražene, ljudje, ki

zastopajo po več tisoč volilcev, obnašajo v prvem in najvažnejšem deželnem zastopu, v deželnem parlamentu, kakor pijani kravarji na semnju. Tudi na Češkem in na Štajerskem so delale manjšine obstrukcije, ali delale so jo vsaj v dostojni obliki, ne tako sramotno, surovo in pobalinsko, kakor pri nas. Kdor je videl, kaj so klerikalci počeli v deželnem zboru, tistega je bilo sram, da je pri nas kaj takega moglo in zato nas res veseli, da se je zasedanje deželnega zbora zaključilo.

— **Klerikalne otročarije.** Kadar hoče »Slovenec« svojo stranko prav posebno povzdigniti in kako njeno akcijo predstaviti kot vrhunec modrosti in vzor rodoljubne vneme, tedaj pravi vselej, da odobravaljo to akcijo — tudi liberalci. In če hoče narodno napredno stranko posebno hudo zadeti, tedaj pokliče vedno na pomoč tistega brezimnega, a častitljivega liberalca, ki ga vedno tedaj zasači, kadar ga najbolj potrebuje, in ki potem obsodi narodno napredno stranko in pohvali klerikalce. To je star »špase«, ki se je že tako obrabil, da nič več ne vleče. Prav neumno pa je »Slovenec« storil, da je tudi sedaj začel na ta način manevrirati. V soboto piše: »Celo liberalci po deželi so začeli uvidevati, da je boj katoliško narodne stranke proti liberalni slovensko-nemški zvezi in za volilno reformo ne le opravičen, ampak tudi nujno potreben«. Kakor rečeno, je to pisarjenje prav v sedanjem trenutku silno neumno. Kajti »Slovenec« ne more navesti niti najmanjšega dokaza za to, da bi se bili liberalci po deželi v tem smislu spreobrnil, kakor on piše, pač pa je dolga vrsta peticij, ki so jih proti klerikalni stranki in proti volilni reformi sklenile klerikalne občine neovržen dokaz, da so se prav klerikalci po deželi začeli puntati proti lastni stranki in uvidevati da je odpor proti klerikalnim zahtevam opravičen in nujno potreben. Zaman se trudi »Slovenec«, da bi utis teh peticij paralizoval s trditvijo, da so bile naročene. Klerikaci so pač izdali tiskano okrožnico na duhovnike, naj izposlušajo peticije za volilno reformo in smo mi to zaupno okrožnico tudi natisnili. Vspeh je bil preklavni. Še duhovniki niso niti v klerikalnih občinah mogli provzročiti sklepov za volilno reformo, nego so »poleg navade stare« morali slepariti na ta način, da so dajali svoje peticije samo županom v podpis. In še tacihi slepinskih peticij so mogli le malo »kovati«, ker jih niti klerikalni župani niso hoteli podpisati. Nasprotno pa ni narodno-

napredna stranka izdala nikake okrožnice, ker ve, da naročene peticije nimajo nobene vrednosti. In kdo naj tudi verjame da bi klerikalne občine na poziv narodno-napredne stranke hitro nastopile proti svoji lastni stranki in proti svojim lastnim pristašem. Najboljši dokaz pa, da se iz naše stranke ni ničesar storilo, da bi se dobile take peticije, je to, da se ni oglasila ne ena mestna občina, dasi so te vse v narodno-naprednih rokah in bi bilo take peticije gotovo prav lahko dobili. Očitno je torej, da klerikalno sleparjenje ni družega, nego navadno pisarjenje. Prikriti hočejo, da so peticije proti klerikalni stranki izšle iz lastne inicijative dotičnih občin, ker kot take so značilnega pomena, a niso zmogljivi, da bi to storili na pameten način in si zato pomagajo z otročarijami. Žalostno je le, da se s takimi otročarijami še sploh upajo v javnost kajti to kaže, kako nevedni in zaostali so še njihovi pristaši!

— **Novi disciplinarni zakon za učiteljstvo na Štajerskem.** V današnji seji štajerskega deželnega zbora pride najbrže v razpravo novi disciplinarni zakon za učiteljstvo ter bo sodeč po simpatijah vseh strank, tudi brezdomno sprejet. S tem se položaj štajerskega učiteljstva, ki je gmotno že itak mnogo boljše podprto kot pri nas, tudi duševno izboljša, tako da se bodo učiteljske moči v bodoče še rajše zatekale na Štajersko. Novi zakon obsega 25 paragrafov. Za prestopke v službi so redovne in disciplinarne kazni. Z ovadbami zoper učiteljstvo ima opraviti le okrajni šolski svet; krajni šolski svet mora došle mu ovadbe nemudoma izročiti prvemu. Pa tudi okrajni šolski svet sme pričešti s postopanjem le na privolitev deželnega šolskega sveta. Ako pa se začne proti kakemu učitelju disciplinarna preiskava, se mora ta takoj o tem obvestiti ter se mu morajo tudi razložiti vzroki obdolžitve. Na anonimne ovadbe se ne začne disciplinarno postopanje. Pri disciplinarni preiskavi je vpoštevati najvestnejše tudi vse momente za obrambo obdolženca, ki jih navede sam ali krajni šolski svet. Pri tem je paziti na ugled in stališče obdolženca. Obdolženemu učitelju podrejene otroke je zadržati le v najskrajnejšem slučaju. Ako se med toženim in njegovimi tožitelji pokaže nesoglasja, je oboje konfrontirati, da povedo tožitelji učitelju v obraz svoje obdolžitve. Obtoženec ima pravico pogledati v vse preiskovalne akte ter sme v osmih dneh pred zaključanjem preiskave podati pismeno izjavo ter navesti svoje priče, ki naj se pokličejo k obravnavi. Pri deželnem šolskem svetu je sestaviti disciplinarni senat

Voda je grda in motna. Nič več se ne zrcali modro nebo, nič več ne leži rumeno zlato na vodi, — kakor luža je, kalna, umazana luža.

Vest me zapeče.

Čemu kaliti, čemu?...!

Sedim tu pri vodnjaku in težko mi je in tesno, kakor da držim trepetajoče človeško srce v roki, vse raztrto.

Tako mirno je bilo, tako lepo, tako dobro.

Ali jaz sem zasadila svoje prste v njega in sem iskala in kopala.

Kaj je v njem? kaj je v njem? Iskala sem, kopala, dokler sem prebudila vse ono, kar je ležalo na dnu, pozabljeno, mirno, mrtvo. Vse žalitve, vse bolečine, jezo, trpkost, razočaranje, osramočenje, krivice, vse ono slabo in hudobno, kar mečejo ljudje, kar meče svet dan na dan v mlade, ničesar zlega sluteče duše.

Spalo je že, umrlo je že, pozabljeno je bilo ali zopet sem vse prebudila in dobro, lepo srce je polno sovraštva, jeze in ogorčenja.

Kakor ta voda v vodnjaku...

In meni je težko in meni je tesno.

Čemu buditi, čemu?...!

Opatov praporščak.

Zgodovinska povest. — Spisal F. R.

XLIII.

Matijev pogovor s Margareto ni trajal dolgo. Povedal je na kratko, kar je imel sporočiti, potem pa hotel zopet odjezditi. Toda Margareta ga ni pustila proč. Spremila ga je k vojvodinji Viridi in ga pustila tam, med tem ko se je sama nemudoma odpeljala v zatiški samostan k opatu.

Vojvodinja je Matijo le malo poznala in je imela sploh navado, da je zlasti napram tujim ljudem nastopala jako dostojanstveno. Tudi Matijo je sprejela jako hladno, ali Matija je bil mož, ki sploh ni imel respekta pred nikomer na svetu in kateremu ni mogel nihče imponirati.

Margareta mi je povedala, da ste prinesli važne novice, je končno začela vojvodinja, ker Matija, odkar je vstopil pri nji, še ni izpregovoril nobene besede, nego se le ravno dušno oziral po sobi in motril pohištvo.

— Da, je odgovoril Matija, važne novice! Sicer sem pa že vse povedal gospodični Margareti.

— Kaj pa se je zgodilo? je vprašala vojvodinja nestrpno.

— Kar se je zgodilo, še ni tako hudo, je menil Matija, a kar se pripravlja, to je nekaj posebnega. V tem je zazrl Matija na omari veliko benečansko vazo. Ne meneč se za vojvodinjo, je pristopil k omari in pogledal v vazo, potem pa dejal: Čemu pa imate ta prazen lonec? Ko bi bil jaz grajšček na Št. Lambertu in bi imel take lonce, ki morali biti vedno polni vina. Saj pride lahko kak žejen popotnik z važnimi novicami.

— Vojvodinja je zdaj umela, zakaj je Matija tako malobeseden. Pozvonila je in naročila došli služkinji naj prinese vina. Matijo je to naročilo jako razveselilo.

— Pa tistega ta laškega prinesite, je zaklical služkinji in obrnivši se k vojvodinji ji je rekel: Saj ste prav prijazna gospa! Midva se bodeva prav lahko prazumela.

Ko je imel Matija vrč z vinom pred seboj in se je okrepčal, je začel pripovedovati:

— Torej, da veste! Generalni kapitelj je sklenil, da se opata Albertusa začasno odstavi. Dalje je ka-

pitelj naročil opatu kostanjeviškemu, opatu vetrinškemu in vizitatorju opatu Angelusu, da vse tožbe, kar jih je bilo podanih proti opatu Albertusu, iznova preišče. Zaslišati se morajo pred prisego vse priče, tudi kmetje in ženske. Včeraj sta bila v Ljubljani že zaslišana cesarski notar Leutwin in pa oskrbnik zatiškega dvorca. Oba sta izpovedala tako slabo za opata Albertusa, da so opatje kot preiskovalni komisariji sklenili, se polastiti Albertusa in ga zapreti za toliko časa, da bo preiskava končana. Slabo kaže za Albertusa, prav slabo. Bog daj, da bi ga obsodili na smrt, saj družega tako ni zaslužil.

— Kdo ve, če je to resnično, je menila vojvodinja.

— Kdo ve? Jaz vem! Je rentočil Matija. Saj mi je Rovani povedal!

— Rovani? se je čudila vojvodinja. Kje pa je?

— Kmalu bo v Zatičini, je odgovoril Matija. Po naročilu opatov in na povelje grofa ortenburškega se s 40 jezdec in 80 pešaki odpravi še danes v Zatičino, da zavzame samostan in zapre opata Albertusa. Po-

tem pride komisija, da začne preiskavo.

Vojvodinje se je polastila silna razburjenost, kajti četudi ni bila več tolika prijateljica opata Albertusa, kakor v prejšnjih dneh, je vendar želela, obvarovati nekdanjega svojega ljubimca preteče nesreče. Zato pa je začela izpraševati Matijo, kaj bi se dalo storiti, da se odvrne vsaj najhuje in Albertusa obvaruje sramote, obenem je pa tudi obsipala Matijo s pohvalnimi besedami, da je prišel povedati, kaj se pripravlja.

— Res vrl mož ste, Matija, je rekla vojvodinja, in jaz vam bom vedno hvaležna, da ste prišli naznanit, kar se je sklenilo za opata.

— E, kaj mislite morda, da sem rad prišel, je Matija ugovarjal tej pohvali. Še branil sem se! Kar se je dalo sem se branil, a Rovani ni odnehal in moral sem iti.

— Kako, se je čudila vojvodinja, Rovani vas je poslal? Vi niste prišli iz lastnega nagiba?

— Ali, kaj pa mislite! Jaz da bi iz lastnega nagiba prišel svariti opata. Za ves svet ne! Meni bi se še dobro zdelo, če bi ga zaprli. Ali

enako funkcijsko dobo, kakor jo ima deželni šolski svet. Ta senat ob- stoji: 1. iz namestnika, 2. administra- tivnega referenta deželnega šolskega sveta, 3. enega deželnega odbornika, 4. enega deželnega šolskega nadzor- nika za ljudske šole, 5. enega člana, ki ga pošlje dež. šolski svet iz svoje srede in 6. iz enega uda učitelj- stva graških ljudskih ali meščanskih šol, ki ga imenuje ministrstvo. O di- sciplinarni razpravi je obdolženec vsaj tri dni poprej obvestiti pismeno. Obdolženec lahko pride osebnostno k razpravi. Razprava ni javna. Obdolženec ima pri tej zadnji besedo. Proti obsodbi se ima ob- sojeni pravico v 14. dneh potom de- želnega šolskega sveta pritožiti na ministrstvo za uk in bogočastje. Di- sciplinarne kazni so: 1. ukor, 2. ka- zensko premeščenje, a) v istem pla- čilnem razredu, b) v nižji plačilni razred; 3. odpust iz službe, 4. odpust iz učiteljskega sploha. Vendar pa sta zadnji dve kazni izreči le v najskraj- nejšem slučaju, ko ne zaleže nobena druga kazen več.

— „Zopet eden“. Ni skoro tedna, da celo dneva, da ne bi mo- rali poročati o tem, kako se rušijo katoliški stebri širom domovine. Zopet je zapel žalostno pesem smrtvaški zvonec konzumu v Slovenjem Gradcu na Štajer- skem. To pot pa so njegovi neza- šonski duhovniški očetje osigurali, da ne na ta način, da jim je šel na dimnice neki Jakob Vrečko ter je isti kot »poslovodja zadruge« napo- vedal konkurz. Namen posvečuje je sredstvo! Žalostne korifeje taki trgovci, oz. pomočniki, ki za skode- lico leče prodajo čast in poštenje brezvestnim zapeljivcem. Vsi shodi mariborskega odrešenika torej niso prinesli objubljenega »žegna« in je moral nebodigatreba konzum, kakor vsi drugi prav po katoliško konec vzeti. Vivat sequens!

— Repertoir slovenskega gledališča. Jutri, v torek se upri- kori prvič na našem odru izvirna na- rodna igra s petjem v 4 dejanjih »Legionarji«. Igro je spisal Fr. Govékar, glasbo pa Viktor Parma. »Legionarji« so I. del, »Rokovnjači«, II. del narodne tragedije Ferdinand Basaj — Grog. Dejanje »Legionarjev« je torej zvezanost z dejanjem »Rokovnja- čev« tudi z nekaterimi osebami, ki nastopajo v obeh dramah, to so: Fer- dinand, Brnjač in Rak. Druge osebe v »Legionarjih« so nove. Govékar je iz- šel ustvariti novo igro za narod, kaj poleg Ogrinčeve »V Ljubljano jo- rajmo«, Finžgarjevega »Divji lovec« ter poleg »Desetega brata« in »Rokovnjačev« nimamo nobene svoje narodne drame. Člono Ferdinanda igra gosp. Čonský, Brnjača g. Boleška, Raka gosp.

Rovan ni dal miru, da sem naposled vendar šel.

To je čudno, jako čudno, je razmišljala vojvodinja. Rovani svari največjega svojega sovražnika. Kako naj si to tolmačim.

— Hm, je menil Matija, in se skavo nasmehnil — hm, morda se pa hotel vam prikupiti, visokost, ali kako se vam že reče.

Vojvodinja je kar zažarela ra- sti in hitro naročila nov vrč vina. Matija se je podvival, izprazniti ta vrč. Čim več je izpil plemen- te kapljice, tem zgovornejši je po- rajal in tem nesramnejše je lagal o čudovitih dogodkih, ki sta jih doži- tela z Rovanom v zadnjih mesecih.

— Samo eno je, je pripovedoval Matija, česar ne morem uganiti. Ro- van večeje zdihuje in poveša glavo — prav kakor delajo zaljubljeni, ki v koga je zaljubljen, tega nisem mogel iz njega spraviti. To mora biti neka posebno skrivnostna stvar. Koraj bi rekel, da mora Rovanova voljenka biti tako visokega stanu, da se nanjo še prav misliti ne da.

— Iz česa pa to sklepate? je vprašala vojvodinja, ki je to Mati- jo pripovedovanje poslušala z ve- ro slastjo in ni čisto nič zapazila pumnosti Matijevih besed.

— Iz različnih okoliščin, je dejal Matija. Če vprašam Rovana: »Zakaj

Dragutinovič; večje uloge pa imata še gđc. Růckova (Lavra) in g. Verovšek (Ječ). G. Parma je zložil tri krasne moške zbere (2 koračnici in romanco), dva ženska samospeva, napitnico Med- veda in Ječev kuplet. Poleg tega se bo igrala nova nvertura »Rokovnjači«. Med dejanji svira vojaška godba samo Parmove skladbe. — Prihodnji četrtak je operna predstava, v soboto pa dram- ska noviteta.

— Slovensko gledališče. Včeraj sta bili dve predstavi. Popol- dne so igrali »Mlinarja in njegovo hčičo«, zvečer pa so ponovili Parmove »Amakonke«, in sicer prav dobro in hvalevredno. Pri obeh predstavah je bilo gledališče natlačeno polno. Sploh je v letošnji sezoni obisk slovenskih predstav izredno dober in je gleda- lišče skoro vedno razprodano. To ni samo dokaz, da je občinstvo s pred- stavami zadovoljno, nego tudi dok- kaz, da si je pridobilo nove kroge obiskovalcev. In to je pomembno za prihodnost slovenskega gledališča, saj se bo gledališče moglo popolnoma razviti šele tedaj, ko bo imelo toliko občinstva, da bo lahko vsak dan pri- rejalo predstave. Že sedanjí obisk e- tak, da bi se lahko vsak drugi dan igralo. Količnega pomena bi to bilo za vse slovenstvo, ni treba praviti. Čuje se sicer časih, da gledališče za mavo naroda nima pomena, a to je prazna trditve. Ali imajo n. pr. politični shodi pomen samo za tiste, ki so se shoda udeležili. Gotovo ne! O tistih shodih se govori po vaseh še dolgo in tako vpl- vajo shodi tudi na tiste, ki se jih niso udeležili. Podobno je z gledališčem. Vsaka gledališka predstava ima du- ševne vplive, ne samo na tiste, ki so bili navzočni, nego tudi na druge, ki niso bili navzočni, na vse mesto in na ves narod. In v tem tiči velik pomen gledališča.

— Velezanimivo preda- vanje. Slučaj je nanesel, da je bila gospa Terezina dr. Jenkova primorana potovati v Orijent. Tu je imela priliko videti strašno bedo in grozno trpljenje Macedoncev. In ker vsakdo ve, da ima gospa dr. Jenkova mehko, res slovensko srce, je naravno, da se je intenzivno zani- mala za to, kar je videla. O tej macedonski bedi namerava gospa dr. Jenkova v kratkem pre- davati v »Mestnem domu«. Opozarjamo na to, da danes sloven- sko občinstvo, ker smo prepričani, da bo predavanje velezanimivo. Vra- čuje se v domovino, se je gospa dr. Jenkova mudila tudi v Belemgradu in je posredovanjem srbskih prijate- ljev imela čast, biti sprejeta pri kra- lju Petru. Kralj je gospo dr. Jenkovo sprejel s posebno ljubeznivostjo, se zanimal za slovenski narod in se poslovil z besedami: »Pozdravite Vaše in Vaš narod od mene in od srbskega naroda.

— Za bolnico usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu nabira sedaj po Ljubljani neki usmiljeni brat milodarov. Ta bolnica zasluži vsestransko podporo.

— Nova lekarna v de- želni bolnici. Deželni odbor je imenoval mag. phar. g. Štefana Gjege reka za vodjo nove lekarne v deželni bolnici.

ne vzame svoje izvoljenke, mi pravi z globokim glasom, kakor bi pel bile: »Loči naju nepremostno brezno«. Ali pa pravi: »Kako naj jo vzamem, ko še svojih oči ne smem k nji povzdigniti.«

Vojvodinja je bila zdaj popol- noma prepričana, da je Rovani vanjo zaljubljen, in vesela je bila tega tako, da je Matiji stisnila tri cekine v roke.

Matija je denar z veliko ra- dostjo spravil v svoj mošnjiček in sam sebi mrmral:

— Saj sem zmerom pravil, da ta ženska ni napačna. Kaj zlodja, da se je Rovani tako brani. Ko bi mene hotela za ljubimca, jaz bi se čisto nič ne branil. Še prav rad bi jo imel, če bi mi dala dosti pijske.

In oprjel se je — zopet svo- jega vrča in ni ga izpusstil iz rok niti tedaj, ko je prihitela služkinja naznaniti vojvodinji, da sta se pri- peljala v grad Margareta in opat Albertus. Vojvodinja je takoj pohi- tela k njima in pustila Matijo sa- mega v sobi. Ko je Matija izpraznil vrč, je polagoma sezul škornje in se lepo vlegel na avilnato blazino.

— Prav prijetno je tu-le, je mr- mral. Prav dopade se mi. In mirno je zaspal, kakor da leži na slam- njaku v svoji kamnici na Smreki.

Proti večeru so ga prišli klicat in moral je pred opata še enkrat, povedat, kar mu je naročil Rovani.

— Naknadni kontrolni shod. Prihodni četrtak, 12. novem- bra t. l. vrši se ob 9. uri dopoludne v šentpeterski vojašnici naknadni kontrolni shod za vojaške dopustnike, rezerviste in nadomestne rezerviste, ki v Ljubljani prebivajo in se niso udeležili glavnega kontrolnega shoda.

— V Kočevju je zamrl list »Gottescheer (Deutsche) Mittheilun- gen« — na sušici; imel je namreč premalo naročnikov.

— Društvena godba. Odbor je pridobil svoji godbi novega ka- pelnika, bivšega konservatorista g. Frančiška Paola, kateri je pretekle dni to službeno mesto že nastopil. Imenovani kapelnik je en- ergičen, muzikalnično vrlo dober iz- obražen mož, ki bo znal z disciplino in neupogljivo voljo napraviti pri godbi red in jo povzdigniti do potreb- nega ugleda, česar prejšnji kapelnik ni znal doseči. Odbor naj se drži principa: Godbi delavnega in spo- sobnega kapelnika, društvu pa red in upravo.

— Fotografije iz Logarske doline povodom 10 letnice »Savinske podružnice« S. P. D. se dobijo pri fotografu gosp. Fr. Weissu v Gorici. Fotografiral je banket in skupino pred Logarjevo hišo; vsak komad velja 240 K. Kdor hoče imeti ta spomin na lepo planinsko veselico v Logarski dolini, naj pošlje denar ali naravnost fotografu ali pa gosp. Fr. Kočbeku, nadužitlju v Gornjem gradu vsaj do 20. novembra.

— Ponarejena poštna na- kaznica. Nedavno je nekdo v Ra- dečah oddal na pošto 7 K na naslov krmarja in mesarja B. žča v Se- vnici. Med potoma je nekdo iz 7 na- pravil 700, a za besedo »sedem« je pripisal »sto«. Istočasno je prišel k Božiču neki neznan mož ter ga prosil, naj vzdigne zanj na pošto 700 K, po katere je pozneje prišel. V Sevnici so zaprli pismonošo Je- lera in Božičevo dekló kot skrajno sumljiva sleparije.

— Papeža gre gledat. V Gorici so prijeli neko žensko, ki je oblečena v jako čudno, nunam po- doben obleko, ker je po deželi be- račila in nadlegovala ljudi. Sodni- jo je obsodil na 24 ur zapora. Pri obravnavi je povedala, da se piše Agneza Kuzunska in da je doma iz ruske Poljske. Prišla je naravnost iz Krakovega, kjer so jo preskrbeli z denarjem, da se napoti v Rim — papeža gledat. Ženska, o kateri pa se ni moglo dognati, ali je nuna, ali ni, hoče svojo pot v Rim nadaljevati, kakor hitro bo prestala svojo ji od sodišča prisojeno kazno. Če bo pa res prišla do Rima, je dvomljivo, ker so ji pošla vsa gmotna sredstva.

— Vinski semenj v Krš- kem. Krška občina priredi dne 14. in 15. t. m., to je prihodnjo soboto in nedeljo javen vinski semenj v Krškem. Letošnje vino je izborno, cene pa so zmerne. Kupei dobrodošli!

— Iz Ljubljane je odšlo pre- tekli teden 56 delavcev Italijanov v Furlanijo.

— Sloven. akad. društvo »Slovenija« na Dunaju priredi svoj II. redni občni zbor v sredo 11. t. m. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Lokal: »Zum Magistrat«, I. Lichten- felsgasse.

Posledica tega razgovora je bila da se je Albertus odločil za beg.

— K celjskemu grofu se zate- čem, je rekel svoji sestri, tam sem popolnoma varen. Nekaj premoženja sem spravil na stran. Brata Fridri- ka sem že preskrbel, ti se pa itak omožiš. Sicer pa ni še izrečena zadnja beseda in kdo ve, ako čez leto dni ne bom zopet kraljeval v zatiškem samostanu.

Opat je namesto kute oblekel vojaško obleko in ko se je zmračilo, je v spremstvu treh grajskih hlapcev zapustil St. Lambert.

Ko se je pri slovesu zahvaljeval svoji sestri za pomoč v tej nevar- nosti, mu je rekla Margareta:

— Bodi hvaležen Rovanu! Le njemu se imaš zahvaliti, da ne pri- deš v ječo.

Opat pa se je smejal in odgo- voril:

— Ne Rovanu, nego tebi! Kaj misliš, da ne vem, da me je le iz- ljubezni do tebe rešil ječe in sra- mote

Vzpodbodel je konja in zdirjal s svojimi spremljevalci z dvorišča. Matija je gledal za njim in se jezil:

— Ali je to kaka pravica, da gre mož brez kazni od tod? Bog- daj, da bi si na potu vsaj nogo zlomil!

— Centralno kurjavo bodo imele sledeče stavbe: Poslopje mestne hranilnice, trgovca Fel. Urbanca in »Narodna Tiskarna«.

— Delovanje rešilne po- staje. Meseca oktobra t. l. je inter- venirala rešilna postaja v 41 slučajih nezgod, in sicer je bilo: 10 obolnosti in oslabelosti, 2 krvavenji, 3 težki porodi, 4 zlomljenja nog, 1 poškodba vled povoženja, 2 železnični ne- zgodi, 4 poškodbe vled padcev, 2 poškodbi vled udarcev, 1 zblazne- lost, 12 transportov bolnikov.

— Prijet tat. Včeraj popo- ludne je prišla mestna policija brez- posebnega Franca Arharja, ki je ukra- del dne 6. t. m. Martinu Taborju, uslužbencu pri mestni elektrarni, z magistratnega dvorišča biokel, vreden 60 K in ga potem zastavil. Ponoči je v gostilni »pri Novem svetu« s silo odprl kovček gostilničarjeve hčerke, neki drugi pa je skušal od- preti V knjigo za tuja se je vpisal za Stenerja. Stanoval je nekaj dni tudi v hotelu »Lloyd« in se vpisal za Fr. Kompača. Našli so pri njem različne kipe in klešče, s katerimi je ospiral kovčke.

— Pod voz. Anton Zajec, 46 let star, pos-sinok v Iški Loki, je pe- tel dne 6. t. m. voz dr. v. iz gozda domov. Ko je navzel hotel voz za- vreti, sta mu konja ušla in on je pa- del pod voz tako da mu je šlo koło čez obe nogi in mu levo nogo pod kolonom zlomilo.

— Nezgoda. Anton Česnik, 63 let star, delavec v Knežaku, je 7. t. m. šel po škarpi domov. Naenkrat mu je spodrslilo in je padel po- škarpi na cesto, po kateri se je v tem tipu pripeljal voznik in ga povozil. Zlomil si je desno roko pod komolcem.

— Žepna tatvina. Postrež- kinji Mariji Korošec, stanovalci v Kri- ževniških ulicah št. 10, je bila včeraj popoldne pri gugalnicah v Latter- manovem drevoredu iz žepa ukradena denarnica z manjšo svoto denarja.

— Na južnem kolodvoru sta včeraj pri prevažanju dva stroja drug ob drugega zadela in se je pri tem eden stroj nekoliko pokvaril.

— Pogreša se od včeraj po- poludne prostak 27. pešpolka Gustav Tscheppen.

— V Ameriko se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 20 izselencev.

— Iz Amerike se je pripe- ljalo v Ljubljano včeraj zvečer 80 oseb.

— Hrvatske vesti. Učenje slovenskih jezikov. V hrvatskem glasbenem društvu »Kolo« v Šibeniku so otvorili tečaj za učenje češkega je- zika. Na spomlad bodo otvorili tudi tečaj za učenje ruskega jezika. — Tiskovna pravda »Nov. lista«. Urednik F. Supilo je prejel obtožnico, ki mu jo je nakopal bivši upravitelj ob- čine Grobnik, sedaj občinski bilježnik v Krasici, Ivan Štiglic, radi poročila o nemirih v Grobniku in tamošnjih de- monstracijah proti grofu Khuenu. — Nesreča na lovu. Stotnik 5. ulan- skega polka v Čakovcu, baron J. Sauer je padel v petek na lovu s konja, tako da si je močno pretesel možgane in najbrž ne bo več okrevan. — Otrok zgorel. V neki vasi blizu Travnika sta se 5-letni deček in 7-letna deklica igrala z žepenkami, ko ni bilo matere doma. Naenkrat se je vnelo predivo, kojega je bilo polno v izbi, in s tem vred tudi obleka otrok. Deček je takoj umrl vled opeklin, a tudi deklica naj- brž ne bo okrevala. — Velika javna skupščina se bo vršila v Čazmi. Kot govorniki bodo nastopili Radić, dr. Heimerl, Pasarić in dr. Harambašić. Zanimanje je splošno. — Slepi de- lavci iz zavoda Sv. Vida bodo opravljali ta teden v več oddelkih deloma zidarska deloma štetarska in druga dela. Vstop je vsakemu prost. — Se en odmev demonstracij. Sodišče v Ogulinu je obsodilo gostilničarja Pave- šiča, ki se je udeležil demonstracij na Sušaku, v enomesečno ječo. — Javna skupščina se bo vršila 15. t. m. v »hotelu Sušaku« na Sušaku. — Po- begni z ladje. V marsiljski luki je bil po nalogu avstro-ogrskega konzulata ukrean na parobrod »Lederer Sandor«, neki Dragotin Savrić. Parobrod je do- pel na Reko, toda brez Savrića, ki jo je v malteški luki odkuril z ladje. — Hrvatski jezik v Rusiji. Slovan- sko društvo v Moskvi je sklenilo, otvoriti tečaje za učenje hrvatskega in češkega jezika. — Trije kralji v Opatiji. To zimo se bodo mudili v Opatiji saksonski, švedski in rumunski kralji. Tudi pripluje baje tja več brodov norveške vojne mornarice. — Proti Radićevemu »Domu«. Duhovščina zelniskega okraja je sklenila, da se na- prosi nadškofijski duhovni stol, naj opozori duhovščino cele škofije na pi- sanje »Doma«. — Strojvodja sa- moborske železnice. Ivana Ko- privo, ki je bil radi nesreče, ki se je pripetila dne 13. junija na omenjeni železnici, obsojen v šestmesečno ječo, je vrhovno sodišče oprostilo. — Mi- sterijozen dogodek. Kmetica Jela

Vincek iz Štefanovca se je vlegla 1. t. m. popolnoma žila in zdrava v posteljo. Okoli 3. ure zjutraj pa se je prebudila, pa ne v postelji, ampak na tleh v mlaki krvi. Na kak način ji prišla v ta po- ložaj, se še ne ve. — Nesreča. 70- letni Pavel Maurer, rodom iz Kočevja, stanujoč v Zagrebu, je tako ne- srečno padel na prag svojega stano- vanja, da si je razbil glavo. — Pro- fesorjski izpit je napravil na Dunaju rodoljub in najboljša učna moč za orijentalne jezike na gimna- zijah v Bosni in Hercegovini, Ibra- him Haki ef. Čokić. — Cesarjev dar. Cesar je podaril gasilnemu dru- štvu v Sigetu 100 kron.

* Najnovejše novice. — Trgovski dom so otvorili na Dunaju v navzočnosti cesarja. — Poveljnik brambovske aka- demije »Ludovica« v Budimpešti postane namesto dosedanjega generala Nyirija, ki je postal brambovski minister, generalni major Alb. Vajna de Pava. — Opeharjeni nabi- ralec slik. Nedavno je umrl na Du- naju zdravnik Moric Schell, ki je za- pustil svojemu nečaku, nekemu realcu, svojo zbirko slik, ki jih je cenil na 3 mil. kron. Sedaj pa se je izkazalo, da je plačeval drago kopije za izvirne slike. — V verski blaznosti je kmetica Schudel v Neudorfu na Sak- sonskem zadavila svoja otroka ter se tudi sama obesila. Otrok je poprej skopala in praznično oblekla. — Lipe mesto hrastov. Zupanstvo v Morav. Belicerkvi je dalo izpred cesar- jevega spomenika izruvati in požgati hrastovo drevje ter na njih mesto za- saditi lipe. Nemci kar besne. — Na- padalec na pismonošo v Bu- dimpešti so izsledili v osebi delavca Süggija. Tudi sekro so našli pri njem. — Gđc. Adamič, sestra soproge nadvojvode Leopolda-Wölflinga, je hotela nastopiti kot pevka v varietetu »Tri- anon« na Dunaju, toda policija je nastop prepovedala. — Ravnatelj ara- dske obrtne in ljudske banke, Böhm, je bil zaradi poverjenja obso- jen v 3½ letno ječo, tajnik Rositzki pa v 1½ leto.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 9. novembra. Češki deželni zbor je vlada zaklju- čila.

Dunaj 9. novembra. Naučni minister Hartel je obol.

Dunaj 9. novembra. V X. okraju je bil včeraj shod, katerega se je udeležilo 3000 Čehov. Shod je protestoval proti ministrski od- ločbi, s katero so se odbile prošnje za češke šole. Na shodu je go- voril ces. svetnik Penížek, ki je obširno pojasnil, kako se godi Nemcem na slovenskem jugu, in kako brezpravna je slovenska tretjina koroškega prebivalstva. Na Koroškem je toliko Slovencev, kakor na Moravskem Nemcev, a pravic nimajo nič.

Dunaj 9. novembra. Ministrski predsednik Koerber je bil vče- raj v avdijenci pri cesarju in je poročal o vladnih načrtih glede prihodnjega zasedanja držav- nega zbora. Danes ob treh popoldne se je sešel ministr- ski svet, da določi, na kateri dan se skliče drž. zbor.

Praga 9. novembra. Na Beli Hori je bil včeraj velik shod. Go- voril je dr. Baxa. Udeležniki shoda so pri uredništvu »Nar. Listov« pobili okna.

Zadar 9. novembra. V dežel- nem zboru je namestnik Handl pripoznal, da gre v Dalmaciji hr- vaščini prvenstvo. Italijan Salvi se je zahvaljeval Hrvatom za na- stop proti nemščini, Smodlaka pa je prosila ljal pobratimstvo Hr- vatov, Srbov in Italijanov v boju zoper usiljevanje nemščine.

Sofija 9. novembra. Ferdinan- dova vlada je dala zapreti več oficirjev, češ, da so snovali zaroto proti knezu.

Rim 9. novembra. Finančni minister v kabinetu Giolitti, Ro- sano, se je danes ustrešil; uzrok samomora je razkritje neke umazane afere, v katero je bil za- pleten.

Berolin 9. novembra. Cesarja Viljema so v vratu operirali. Ce- sar še kacih osem dni ne bo smel govoriti.

